

Intentieverklaring Gemeentelijke aanpak Marokkaans – Nederlandse risicjongeren

Inhoud van deze intentieverklaring

1. Wat wij gaan doen	1
2. De context.....	2
3. De partners.....	2
4. Inzicht, overzicht en verantwoording	2
5. De looptijd	3
6. De communicatie	3
Bijlage I, De werkwijze	4
Bijlage II, De financiële regelingen	5

1. Wat wij gaan doen

Het Rijk en tweeëntwintig gemeenten gaan in de periode 2009 – 2012 nog intensiever samenwerken. Het doel van de samenwerking is een trendbreuk in het aandeel van Marokkaans-Nederlandse risicjongeren in de criminaliteit, de overlast, schooluitval en de werkloosheid. De VNG ondersteunt dit.

Wij willen dat Marokkaans-Nederlandse risicjongeren minder vertegenwoordigd zijn in overlast en criminaliteit. En dat er meer Marokkaans-Nederlandse risicjongeren op school zitten en aan het werk zijn. Het zijn onze Marokkaans-Nederlandse risicjongeren die in onze gemeenten opgroeien en waarvan een deel zorgt voor problemen. Wij stellen grenzen en bieden perspectief, zodat zij meedoen aan de Nederlandse samenleving. Het Rijk heeft met de brief "grenzen stellen en perspectief bieden" van 30 januari 2009 de problemen benoemd en maatregelen aangegeven. Het betrekken van de Marokkaans-Nederlandse gemeenschap bij de aanpak is essentieel. De eigen verantwoordelijkheid van Marokkaans-Nederlandse ouders voor de opvoeding van hun kinderen, staat voorop.

De gemeenten doen veel op het gebied van risicjongeren en Marokkaans-Nederlandse risicjongeren. Met het ondertekenen van deze intentieverklaring geven de gemeenten prioriteit aan de aanpak van Marokkaans-Nederlandse risicjongeren. Wij maken capaciteit en middelen vrij en nemen op bestuurlijk en ambtelijk niveau deel aan het samenwerkingsverband. De gemeenten blijven zelf verantwoordelijk voor de aanpak en de resultaten.

Het Rijk voorziet de gemeenten waar nodig van middelen en instrumenten zoals wet- en regelgeving. Het Rijk helpt de gemeenten bij de ontwikkeling van kennis en kennisuitwisseling, door het uitvoeren van onderzoek en het organiseren van kenniskringen en congressen. Het Rijk stelt bovendien haar eigen expertise beschikbaar, en ondersteunt met raad en daad (bijvoorbeeld de Praktijkt teams).

De VNG ondersteunt gemeenten en neemt bestuurlijk en ambtelijk deel aan het samenwerkingsverband. De VNG brengt de ervaringen in met het Marokkoplatform en de Antilianengemeenten. Bovendien faciliteert de VNG de uitwisseling van kennis en ervaring van de gemeenten via de Webportal Veiligheid en Jeugd en via haar websites (www.vng.nl en www.waarstaatjegemeente.nl).

Wij -- het Kabinet, de tweeëntwintig gemeenten en de VNG -- streven naar een samenhangende en herkenbare aanpak onder regie van de gemeenten. Het Rijk en de gemeenten nemen grenzenstellende maatregelen tegen acute overlast en criminaliteit en verbinden deze met perspectief biedende en meer structurele maatregelen op het terrein van preventieve gezinsaanpak, jeugd, zorg, school en werk. Dit leggen wij vast in een meerjarig gemeentelijk beleidsprogramma.

2. De context

In verschillende gemeenten hebben zich incidenten voorgedaan waarbij Marokkaans-Nederlandse risicojongeren betrokken waren. Zij gedragen zich hinderlijk of respectloos, geven ernstige overlast of maken zich schuldig aan vernielingen, bedreigingen en intimidatie. Het gedrag van deze jongeren wekt onbegrip en onvrede bij burgers en is niet acceptabel. Het vraagstuk is echter complex en hardnekkig. De jongeren hebben problemen én veroorzaken problemen. Daarom is een integrale aanpak nodig van preventie, begeleiding, repressie en nazorg. De aanpak van Marokkaans-Nederlandse risicojongeren moet op lokaal niveau vorm krijgen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor deze aanpak. Het Kabinet gaat daarom een samenwerking aan met gemeenten waar relatief veel overlastgevende en criminele Marokkaans-Nederlandse jongeren wonen. De lokale verschillen in omvang en aard van de problematiek zijn groot.

Marokkaans-Nederlandse risicojongeren zijn uiteraard niet als enige betrokken bij overlast en criminaliteit. Zij zijn wel overmatig betrokken. Dat rechtvaardigt bijzondere inzet. Voorop staat dat tegen criminaliteit en overlast hard moet worden opgetreden. Net zo vanzelf spreekt dat een harde aanpak alléén niet voldoende en niet redelijk is. Het Kabinet wil ook inzetten op het voorkomen van problemen en op het bieden van kansen. Samengevat: 'Grenzen stellen en perspectief bieden'.

3. De partners

Het samenwerkingsverband bestaat uit:

- De minister voor Wonen, Wijken en Integratie (WWI);
- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK);
- De minister van Justitie;
- De minister voor Jeugd en Gezin (J&G);
- De tweeëntwintig gemeenten:
 - Amersfoort
 - Amsterdam
 - Culemborg
 - Den Bosch
 - Den Haag
 - Ede
 - Eindhoven
 - Gorinchem
 - Gouda
 - Helmond
 - Leiden
 - Lelystad
 - Maassluis
 - Nijmegen
 - Oosterhout
 - Roosendaal
 - Rotterdam
 - Schiedam
 - Tilburg
 - Utrecht
 - Veendam
 - Zeist
- De VNG;

De gemeente Utrecht organiseert de samenwerking.

4. Inzicht, overzicht en verantwoording

Met een quickscan in alle tweeëntwintig gemeenten brengen wij in korte tijd de problematiek in kaart. We kijken daarbij naar het aantal risicojongeren, ernst en soort van de problemen, en het beleid en de interventies van gemeenten. De quickscan nemen wij als basis voor prestatieafspraken. Met deze prestatieafspraken tussen het Rijk en de gemeenten maken wij onze gezamenlijke ambitie concreet. De prestatieafspraken sluiten aan bij al bestaande afspraken op het niveau van de gemeente of tussen gemeenten en het Rijk (bijvoorbeeld het bestuursakkoord over het verminderen van overlast en criminaliteit voor 2010).

De voortgang en de effectiviteit van de aanpak bespreken wij jaarlijks op basis van een gezamenlijke, bondige en heldere rapportage. Om te voorkomen dat dit leidt tot onnodige administratieve lasten bij de gemeente biedt het Rijk aan dat een onderzoeksbureau jaarlijks informatie verzamelt en analyseert over het halen van de doelstellingen en over het succes van de interventies. Daarbij sluiten wij zo veel mogelijk aan bij bestaande monitoring-instrumenten.

Naast het boeken van resultaten, spreken wij af dat we onze kennis over de effectiviteit van onze interventies verdiepen. Wij bundelen en delen onze kennis. Hiermee willen wij steeds meer inzicht verwerven in de problemen en in de oplossingen. Wij wisselen ervaringen uit: wat werkt wel, en wat werkt niet.

Bij de gezamenlijke aanpak van Marokkaans-Nederlandse risicojongeren kunnen gemeenten gebruik maken van diverse bestaande financiële regelingen en juridische instrumenten. Zie bijlage II voor een overzicht van financiële regelingen. Specifiek heeft het Rijk voor de tweeëntwintig gemeenten in 2009 € 5,5 miljoen en gedurende de periode 2010 – 2012 € 7 miljoen per jaar beschikbaar gesteld voor de inzet van straat- en gezinscoaches.

Op het gebied van overlast en verloedering zijn al afspraken gemaakt. Voor een stevige lokale aanpak worden in 2010 en 2011 de Van Montfransmiddelen en de middelen voor leefbaarheid ingezet. De ministers van BZK en voor WWI hebben op 7 september 2009 met 40 gemeenten een manifest ondertekend om zich in 2010 en 2011 maximaal in te spannen de overlast en verloedering terug te dringen. Daarvoor krijgen ze achtereenvolgens € 89 miljoen en € 64 miljoen. Deze extra impuls draagt bij aan de kabinetsdoelstelling om overlast en verloedering met 25% terug te dringen in 2010 ten opzichte van 2002. Dit wordt gemeten met de integrale veiligheidsmonitor. Extra aandacht gaat hierbij uit naar de bestrijding van overlast door Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren. In het voorjaar van 2010 en 2011 zullen de betrokken gemeenten ook meedoen aan een landelijke schoonmaakdag.

Over de besteding van de financiële middelen leggen de gemeenten in eerste instantie verantwoording af aan de eigen gemeenteraad.

5. De looptijd

De afspraken maken wij voor de periode 2009 tot en met 2012. Daarna besluiten wij of wij de aanpak willen voortzetten, en zo ja in welke vorm.

6. De communicatie

De communicatie en de beeldvorming zijn bij dit onderwerp van groot belang. De partners hebben een communicatieprotocol opgesteld met afspraken over wie wanneer en hoe communiceert.

Bijlage I, De werkwijze

I. De coördinatie en de thema's

De gemeente Utrecht coördineert de samenwerking en stelt met de partners een jaarplan op. Thema's die in dit samenwerkingsverband nader zullen worden uitgediept zijn bijvoorbeeld:

- Betrekken Marokkaanse gemeenschap;
- Marokkaanse Oudercoaches, betrekken ouders bij de rechtszittingen (Oproep Ter Parkette, OTP) pilot
- Straat- en gezinscoaches;
- De persoonsgerichte aanpak in het veiligheidshuis;
- Inzet van bestuursrechtelijke instrumenten zoals samenscholingsverbod en gebiedsverbod bij overlast;
- 12- problematiek;
- Licht verstandelijk gehandicapten (LVG);
- Regie op het aanbod van projecten en interventies voor Marokkaans-Nederlandse risicojeugd en de effectiviteit ervan;
- Ketenaanpak;
- Inbedding in de reguliere hulpverlening.

II. Het bestuurlijk overleg

Twee keer per jaar bestuurlijk overleg burgemeesters

- bespreken thema's die voortkomen uit ambtelijk overleg, bijvoorbeeld verhouding bestuurlijke instrumenten – justitieketen;
- formuleren vragen en verzoeken richting Rijk.

Minimaal één keer per jaar overleg burgemeesters en vier ministers (Minister voor WWI als coördinerend minister)

- bespreken voortgang uitvoering Kabinetsbrief;
- bespreken dilemma's;
- bespreken verzoeken gemeenten aan Rijk.

III. Het ambtelijk Overleg

De coördinator stelt in overleg met de gemeenten en de betrokken ministeries en jaarplan op. In ieder geval worden de volgende activiteiten ondernomen:

- Ongeveer vier á vijf keer per jaar ambtelijk overleg in de vorm van interactieve werkbijeenkomsten met de tweeëntwintig gemeenten en de VNG;
- Belangrijk doel is kennisdeling, expertise-uitwisseling en praktisch toepasbare goede voorbeelden bij elkaar te brengen;
- Advisering van individuele gemeenten door deskundigen en projectleiders in de gemeenten, bijvoorbeeld over de inzet van straatcoaches;
- Vragen formuleren richting het Rijk: waar is hulp nodig in de vorm van onderzoek, wetgeving, middelen, expertise etc.
- Utrecht zal samen met andere gemeenten de agenda bepalen, de bijeenkomsten voorbereiden, de vragen ophalen en op die manier een makelaarsfunctie vervullen;
- Na een jaar gezamenlijke terugblik en waar nodig herijking van de aanpak.

IV. De andere organisaties

- Het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum van het Ministerie van Justitie (WODC) blijft trekker van wetenschappelijk onderzoek en het Kennisfundament;
- Het samenwerkingsverband onderzoekt wat NICIS Kennisinstituut voor de steden. Centrum Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en FORUM Instituut voor multiculturele ontwikkeling te bieden hebben en welke rol zij kunnen vervullen. Een deel van het budget blijft bij het Rijk, ook om bijvoorbeeld met deze organisaties zaken te doen.

Bijlage II, De financiële regelingen

Gemeenten staan diverse middelen ter beschikking, die zij kunnen inzetten voor de aanpak Marokkaans-Nederlandse risicjongeren, zoals:

- De ministers voor WWI en van BZK hebben onlangs afspraken gemaakt met 40 gemeenten en de VNG over de inspanning om de doelstelling van 25% reductie van overlast en verloedering in 2010 te realiseren. De overlast door Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren maakt daarvan deel uit. De gemeenten ontvangen in de jaren 2010 en 2011 respectievelijk € 89 mln. en € 64 mln. via de decentralisatie-uitkering 'Veiligheid en Leefbaarheid'.
- De decentralisatie-uitkering Jeugd, in 2010 bedoeld om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. En onder voorwaarden mogelijk in 2011 de campusmiddelen en in 2012 de middelen voor laagdrempelige opvoedondersteuning via de Centra voor Jeugd en Gezin.
- Middelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid en via het Gemeentefonds de middelen voor het gemeentelijk jeugdbeleid op grond van de WMO.

Specifiek voor de tweeëntwintig bij dit samenwerkingsverband betrokken gemeenten, is er bovendien de Decentralisatie-uitkering Marokkaans-Nederlandse risicjongeren, van WWI en Justitie. Deze decentralisatie-uitkering Marokkaans-Nederlandse risicjongeren bestaat uit twee delen:

1. Een deel van Justitie, ter voorkoming van criminele loopbaan allochtonen 2010-2012 (vervolg op de extra financiële middelen die in de periode 2006 – 2009 beschikbaar zijn gesteld aan de G4 in het kader van GSB III)
 - Budget: 6 miljoen per jaar in de jaren 2009 – 2012.
 - Hiervan is 90 % bestemd voor de G4 voor het voorkomen van een criminele loopbaan van allochtone (m.n. Marokkaans-Nederlandse) jongeren;
 - Hiervan is 10% bestemd voor bovenregionale zaken, zoals onderzoek, het coördineren van het gemeentelijke samenwerkingsverband van Marokkaans-Nederlandse risicjongeren, ed.
2. Een deel van WWI, bedoeld voor straatcoaches en gezinsmanagers t.b.v. Marokkaans-Nederlandse risicjongeren
 - Budget: 5,5 miljoen in 2009; 7 miljoen per jaar in de jaren 2010 – 2012, bestemd voor 22 gemeenten, waar de problematiek relatief groot is.
 - Een half miljoen in 2009 en 1 miljoen per jaar in de jaren 2009-2012 bestemd voor onderzoek, kennisontwikkeling, kennisuitwisseling, ter ondersteuning van de gemeenten bij hun aanpak.

De middelen voor gemeenten worden toegevoegd aan het Gemeentefonds. Verantwoording vindt dan ook primair plaats aan de gemeenteraad. Wel zal uiteraard deze regeling geëvalueerd worden, waarvoor medewerking (informatie) van de gemeenten zal worden gevraagd.

